

3. Ekonomický vývoj

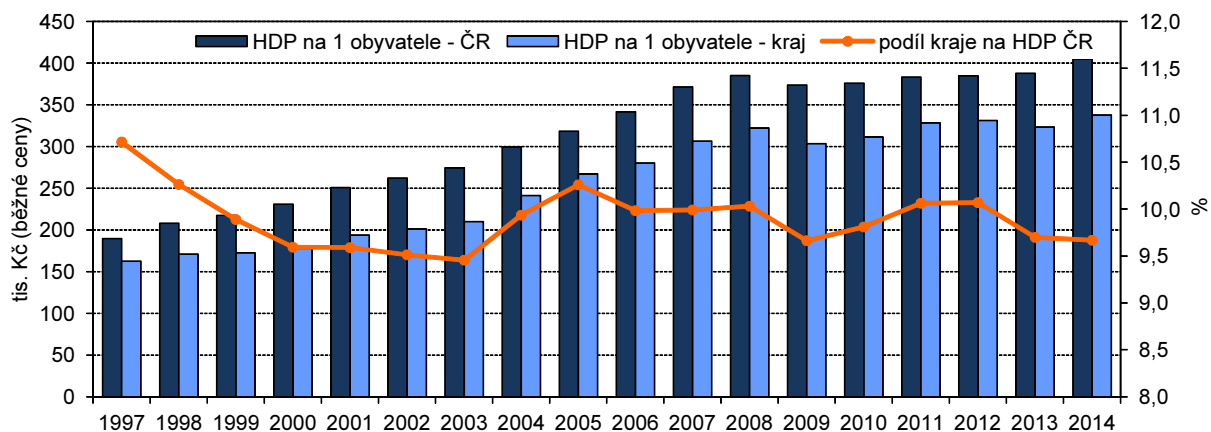
Hrubý domácí produkt Moravskoslezského kraje v roce 2014 meziročně vzrostl o cca 4,2 %, podíl na celé ČR však poklesl

Hrubý domácí produkt (HDP) Moravskoslezského kraje, tj. ukazatel vyjadřující souhrnnou hodnotu statků a služeb nově vytvořených v kraji v daném roce, dosáhl téměř 412 mld Kč v běžných cenách. Diference ve stálých cenách je sice menší (pouze 1,1 %) ale ekonomický výkon kraje po několikaletém propadu stoupá. Tento růst však nedosahuje celorepublikové úrovně (HDP v ČR meziročně stoupl o 2,0 %). Podíl HDP Moravskoslezského kraj na ČR je stále pod 10 procenty a je nejnižší ze srovnatelných krajů (Středočeského a Jihomoravského).

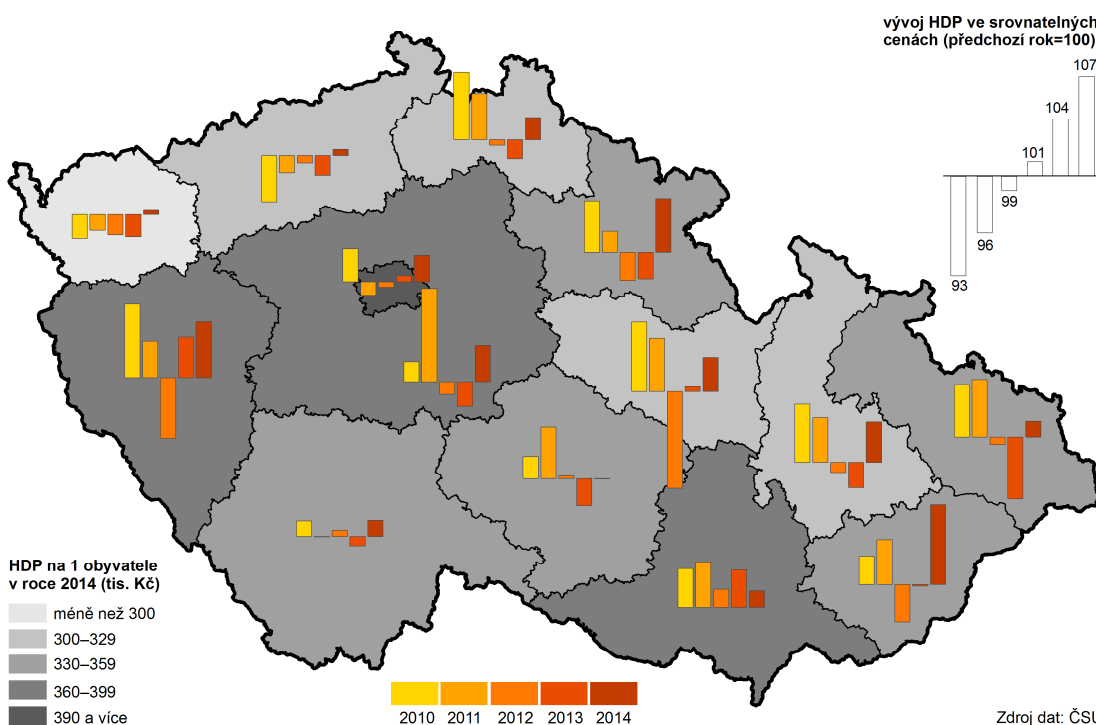
HDP na jednoho obyvatele v kraji sice roste, ale to je zřejmě dáno spíše poklesem počtu obyvatel. Kraj totiž po 6. místě v roce 2012 klesl zpět na místo osmé. I tak dosáhl podíl HDP na jednoho obyvatele v kraji hodnoty 83,4 % celorepublikového průměru.

Podstatným srovnáním je HDP vztážený na jednoho zaměstnance s pracovištěm v kraji. Zde vyprodukoval kraj na jedno místo téměř 765 tis. Kč, což je ze srovnatelných krajů nejhorší výsledek. Dokonce i kraj Zlínský vyprodukoval vyšší HDP.

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt v Moravskoslezském kraji (běžné ceny)

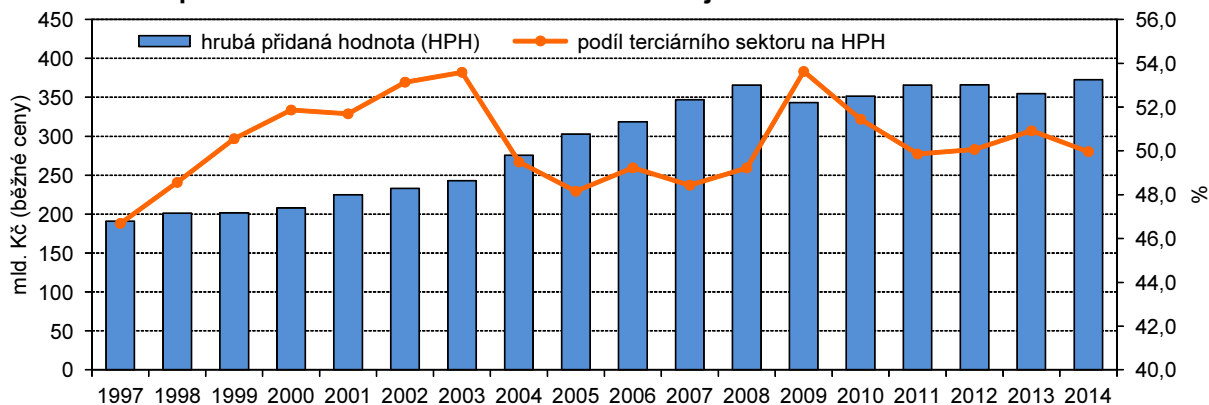
Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2010 až 2014

O něco více vzrostla přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota, tj. hodnota nově vytvořených výrobků a služeb bez mezispotřeby vytvořená jednotlivými sektory ekonomiky kraje se v roce 2014 meziročně rovněž zvýšila (o 5,1 %). Meziročně se snížil podíl terciárního sektoru, což je neobvyklé. Dalším nezvyklým jevem je podíl sektoru primárního (zemědělství), který vykazuje nárůst. Kolísavý nárůst vykazuje i sektor sekundární, což znamená, že dochází k postupnému oživení průmyslu a stavebnictví. Obdobný vývoj zaznamenaly i jiné kraje a projevuje se dokonce na celorepublikové úrovni.

Graf 3.2 Hrubá přidaná hodnota v Moravskoslezském kraji

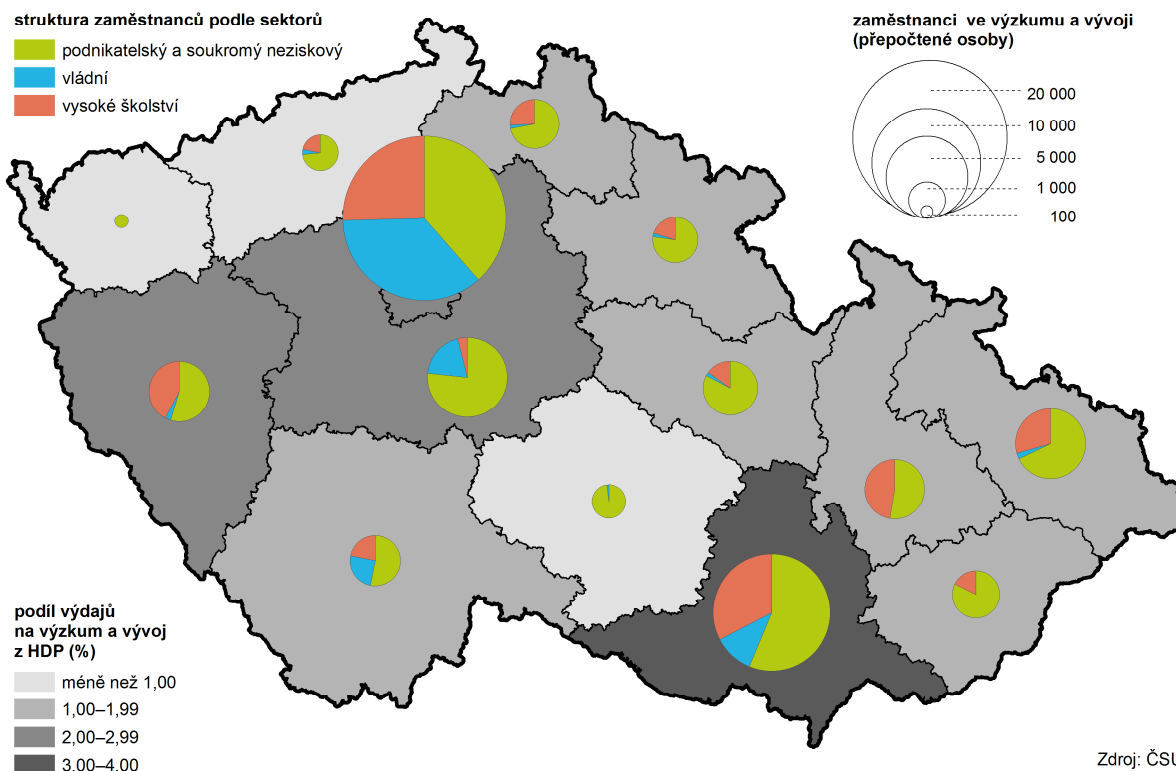

V Moravskoslezském kraji jsou na jeden patent nižší náklady než jinde v ČR

Srovnáme-li náklady na jeden patent v roce 2014, zjistíme, že v Moravskoslezském kraji byly pod 100 mil. Kč. V Praze pak náklady převýšily 150 mil. a v Plzeňském kraji dokonce 326 mil.

V přepočtu na jednoho zaměstnance (přepočteno na plně zaměstnané, tedy FTE) výdaje meziročně rostou. Průměr za celou ČR v roce 2014 činil 1,32 mil Kč, v Moravskoslezském kraji to bylo méně – 1,2 mil. Kč (méně se vydalo pouze v 5 krajích). Porovnáme-li však výzkumné pracovníky (opět FTE), téměř 38 % jich pracuje v Praze, cca pětina v Jihomoravském kraji, 8,2 % v kraji Středočeském a v Moravskoslezském kraji 6,0 %.

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2014

Více než 2/3 domácností mají přístup k internetu

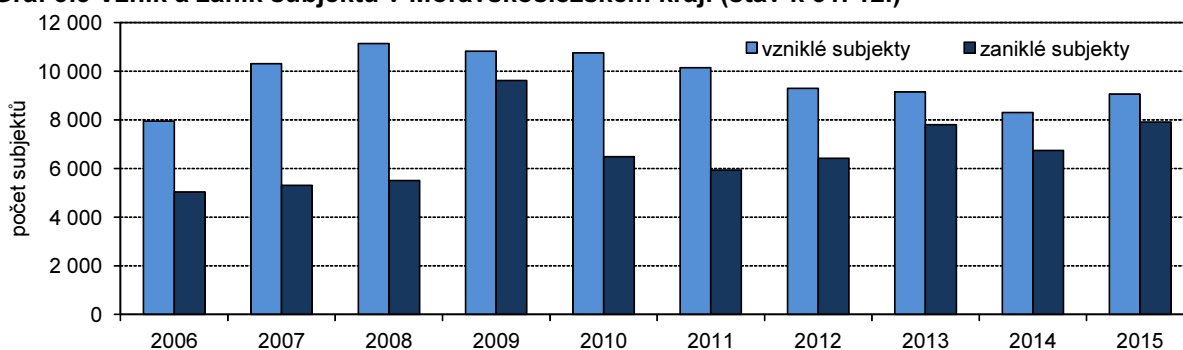
K internetu má v kraji přístup přes 68 % domácností, což je o necelé 4 procentní body méně, než v celé ČR. Raketové tempo růstu z druhé poloviny minulého desetiletí sice zvolnilo (v roce 2006 měla k dispozici internet pouze necelá čtvrtina domácností, v roce 2010 to bylo již přes 53 %), nicméně již lze říci, že internet se stává běžnou součástí života, což dokládá i fakt, že přes internet nakupovala v roce 2014 již více než třetina obyvatel starších 16 let.

Nově registrovaných subjektů je stále méně

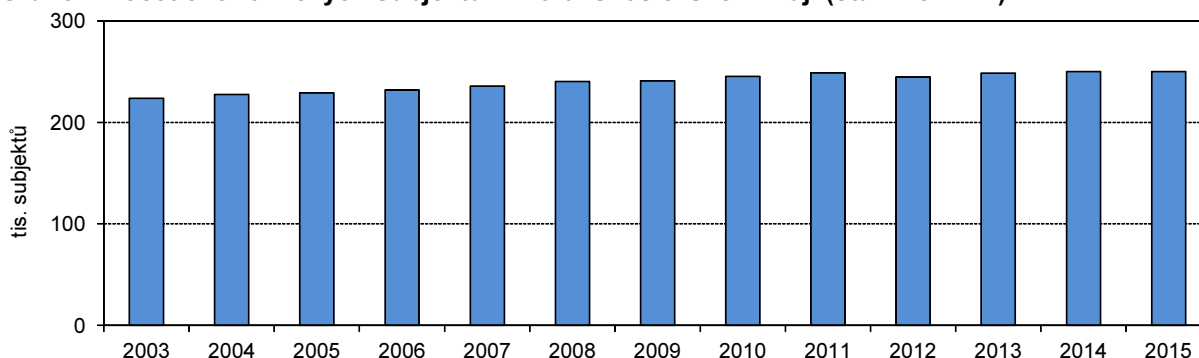
Ke konci roku 2015 bylo v kraji nově zaregistrováno 9 053 ekonomických subjektů, tj. o 759 subjektů více než tomu bylo v předešlém roce. Počet nově registrovaných subjektů poprvé vzrostl po několikaletém poklesu. I přesto však počet nově zakládaných firem nepřevyšuje jejich počty z období 2007–2009. Meziročně vzrostl i počet firem zaniklých. I přesto v kraji meziročně přibýlo téměř 200 subjektů.

Méně příjemným je zjištění, že meziročně poklesl počet registrovaných fyzických osob (od roku 2014 vč. zahraničních) a především počet živnostníků. Toto se projevuje i v případech firem se zjištěnou aktivitou (tedy u firem, které prokazatelně fungují).

Graf 3.3 Vznik a zánik subjektů v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

Graf 3.4 Počet ekonomických subjektů v Moravskoslezském kraji (stav k 31. 12.)

V zemědělství rostou zisky, klesá živočišná produkce, rostlinná stagnuje

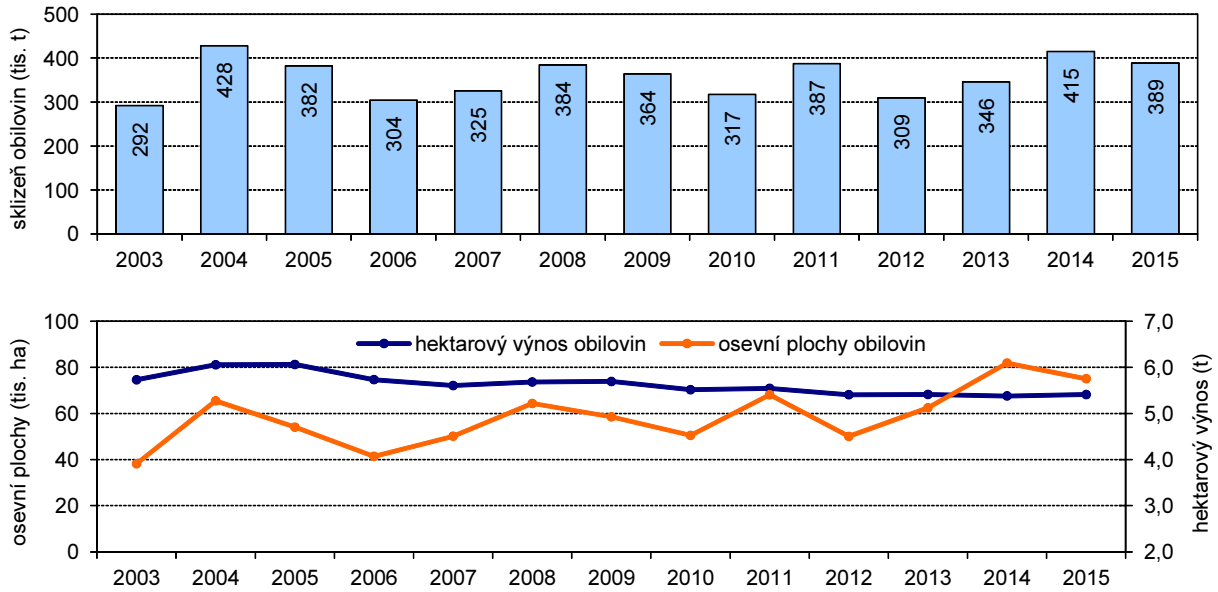
Zemědělská produkce kraje ve finančním vyjádření trvale roste. Tento nárůst činil za roky 2010–2014 (údaje roku 2015 ještě nejsou k dispozici) dokonce více než 35 %, přičemž rostlinná produkce vzrostla o 43,2 %.

Meziročně sice poklesla výměra obhospodařované zemědělské půdy, tento pokles se však orné půdy týkal jen minimálně. Je sice pravdou, že objemy sklizní jak obilovin, tak i brambor (jako nejtýpějších komodit) nedosáhly v roce 2015 úrovně roku předchozího, ale obzvláště u obilovin je patrný růstový trend od roku 2000. Zvláštností je pokles jak výměr, tak výnosů řepky.

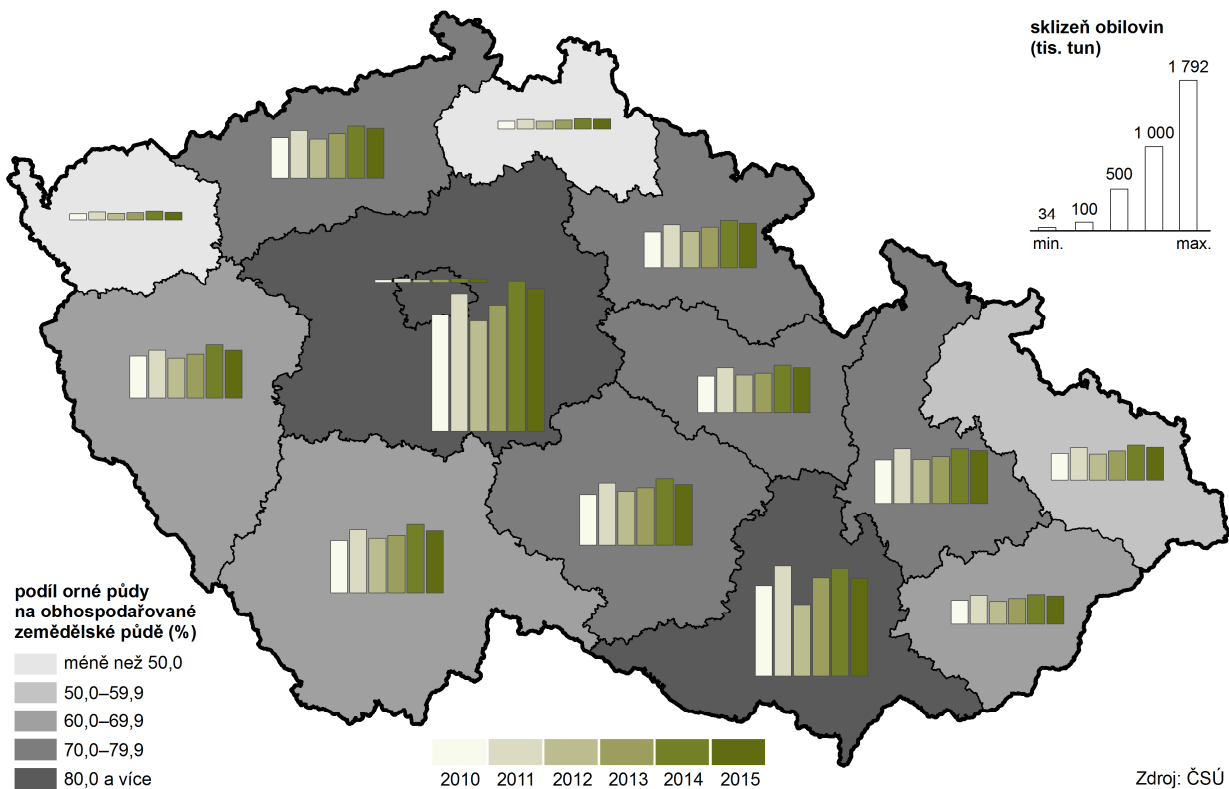
Mírně roste produkce skotu a mléka. Patrný je pokles počtu chovaných prasat včetně jatečných. Jen o něco méně poklesla výroba jatečné drůbeže. Výrazný pokles však zaznamenala produkce konzumních vajec, která mezi roky 2010 a 2015 klesla o téměř 70 %.

Srovná-li se zemědělská produkce mezi kraji, pak na 1 ha obhospodařované půdy patří Moravskoslezský kraj k těm nejméně úspěšným. Produkce sice mezi roky 2010 a 2014 vzrostla z 25,7 na 34,8 tis. Kč na hektar, ale i tak se kraj řadí k nejhorším s produkcí mírně přes 89 % produkce celorepublikové.

Graf 3.5 Sklizeň, osevní plochy a hektarový výnos obilovin v Moravskoslezském kraji

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2010 až 2015

Mezi lety 2010 a 2015 průběžně klesalo meziroční tempo zalesňování. Pokles činil mezi oběma hraničními roky téměř 25 %. Celková těžba dřeva zpočátku poklesla, aby v závěru období téměř dorovнала úroveň roku 2010 (zůstala za ní o necelou čtvrtinu procenta). Nahodilá živelní těžba poklesla na 28,7 % úroveň roku 2010 (který byl však výjimečný).

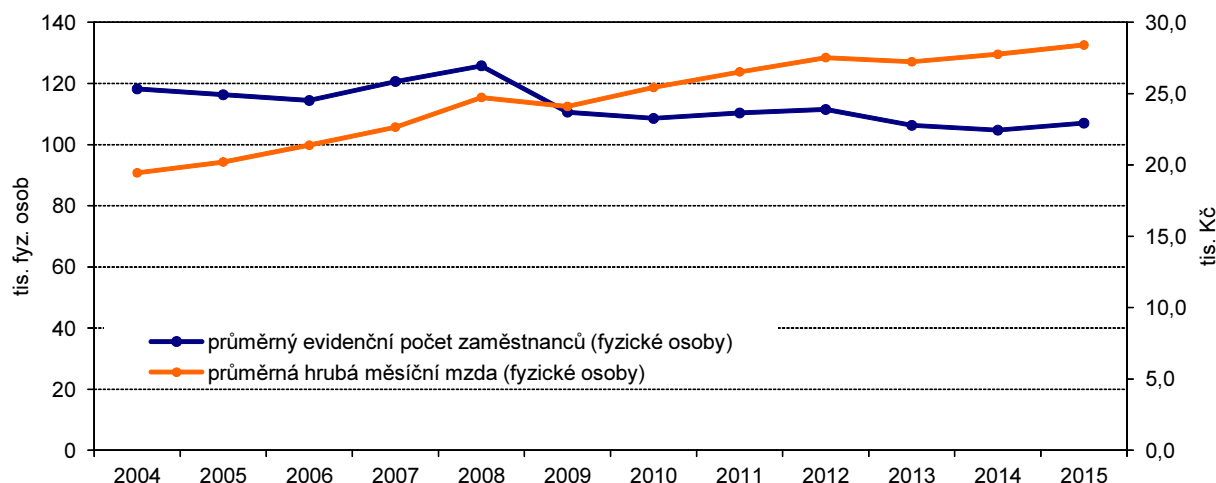
Počet zaměstnanců v průmyslových neklesá podnicích, tržby i mzdy rostou

Průmyslová produkce kraje je statisticky sledována za průmyslové subjekty zaměstnávající 100 a více pracovníků. Takovýchto subjektů je v kraji okolo 230. Podstatnější než počet podniků však jsou jejich výsledky. Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy meziročně rostou a to jak absolutně, tak i v porovnání na 1 zaměstnance. V obou případech tato částka

vzrostla mezi roky 2010 a 2015 o více než 30 %. Počet zaměstnanců v průmyslu sice osciloval mezi 104 a 112 tisíci (a nedosahoval tak předkrizových hodnot). I přesto je v Moravskoslezském kraji nejvíce zaměstnanců v průmyslu (jde o podniky se 100 a více zaměstnanci), takže každý osmý zaměstnanec v průmyslu pracuje v Moravskoslezském kraji. Mzdy těchto zaměstnanců vzrostly v tomto období v průměru o 11,7 %. Z toho lze usoudit, že se průmyslu v Moravskoslezském kraji daří.

Graf 3.6 Průměrný evidenční počet zaměstnanců a jejich mzdy v průmyslových podnicích^{*)} MSK

^{*)} podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

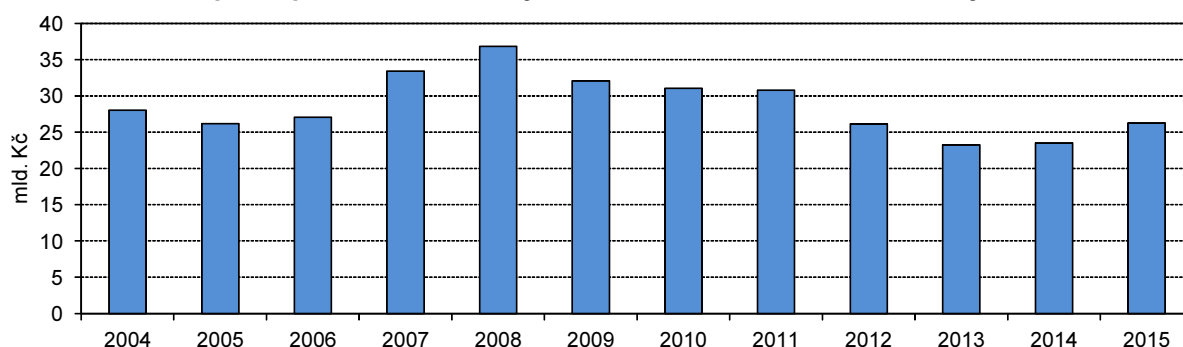
Rozsah stavební výroby stále příliš neroste

Objem stavebních prací podle dodavatelských smluv v Moravskoslezském kraji meziročně mírně vzrostl. Zatím není jasné, zda jde o oživení směřující alespoň k úrovni let 2010 či 2011. Tento úbytek je pokračováním tendence od roku 2008 (s mírným oživením na přelomu desetiletí). Zvláštní je průběžný meziroční pokles základní stavební výroby na jednoho zaměstnance v letech 2010 až 2014, přičemž v roce 2015 následuje prudký meziroční růst daný jak poklesem počtu zaměstnanců, tak i nárůstem celkové základní stavební výroby.

Tomu odpovídá i vývoj stavebních firem sídlících v kraji. Během let 2010–2015 počet stavebních firem se sídlem v Moravskoslezském kraji s 50 a více zaměstnanci trvale klesal. To odpovídá i celorepublikovému trendu.

Stejně tak klesal i počet zaměstnanců těchto firem na 69,1 % stavu roku 2010 (opět odpovídá trendu ČR). Na rozdíl od počtu zaměstnanců jejich průměrné mzdy vzrostly v rámci kraje o 1,1 % na průměrných 25 069 Kč.

Graf 3.7 Stavební práce podle dodavatelských smluv v Moravskoslezském kraji

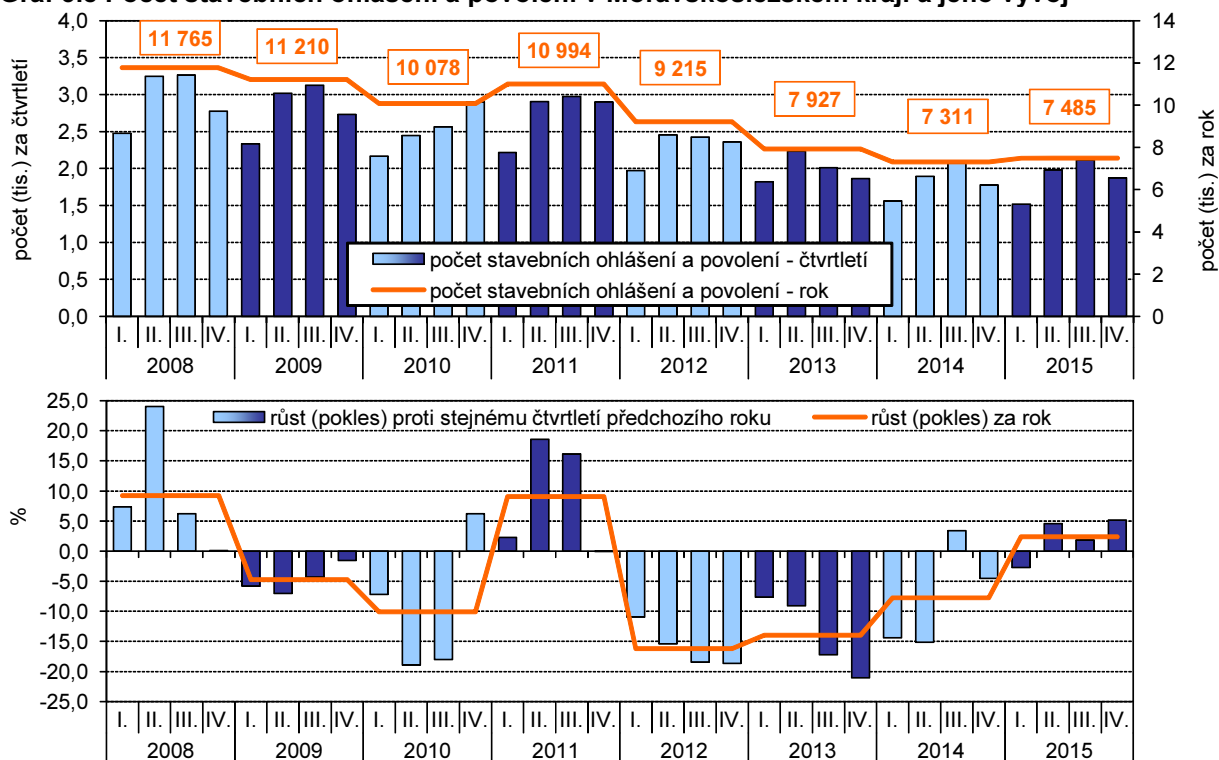

Hodnota staveb v roce 2015 opět poklesla, počet vydaných stavebních povolení a ohlášení mírně vzrostl

Počet stavebních povolení vydaných stavebními úřady v Moravskoslezském kraji je nejnižší od roku 1994 (starší údaje nejsou k dispozici). Ostatně od té doby také počty stavebních povolení stabilně klesaly s výjimkou roku 2015 a krátkého období 2008–2009. Meziroční nárůst v roce 2015 byl pouhých 2,3 %. Dlouhodobý a trvalý pokles se týká prakticky všech oblastí, na které jsou stavební povolení vydávána, tj. na stavby bytové i nebytové, novou výstavbu i na změny a opravy již dokončených budov, dokonce i staveb na ochranu životního prostředí.

Poněkud jinak je to s průměrnou hodnotou na jedno stavební povolení. Zde došlo sice také k meziročnímu poklesu o 7,3 %, ale pokles trvá pouze od roku 2009, přičemž v roce 2007 byla průměrná předpokládaná hodnota staveb oproti roku 2015 o téměř 60 % vyšší. I zde trend kopírují prakticky všechny druhy staveb, nejvíce je však patrný propad u nebytových budov.

Graf 3.8 Počet stavebních ohlášení a povolení v Moravskoslezském kraji a jeho vývoj

V kraji se začíná stavět stále méně bytů, počty dokončených bytů příliš nerostou

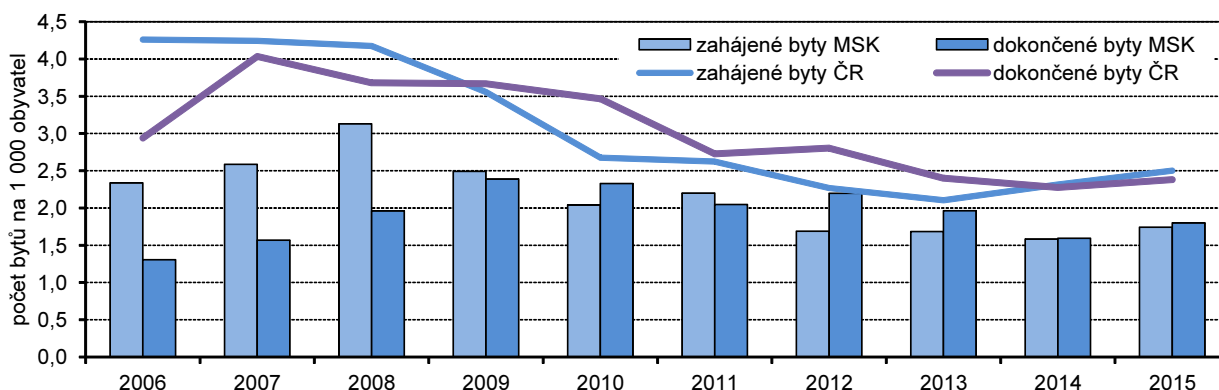
V roce 2008 se začalo stavět skoro dvakrát více bytů než v roce 2015. Nicméně je zde patrný (stejně jako v celém resortu stavebnictví) mírně pozitivní obrat v roce 2015. Tento obrat se týká bytů v rodinných domech stejně jako nástaveb, vestaveb a přístaveb v bytových domech (dále NVP). NVP v domech rodinných však meziročně zaznamenaly pokles.

V roce 2015 se v kraji dokončilo 2 187 bytů, což je o 12,6 % více než v roce předchozím. Ve srovnání s předchozími roky jde o nárůst v další vlně (počty dokončených bytů se v delší řadě podobají sinusoidě s maximem téměř 3 tis. bytů a minimem pod 2 tis. bytů ročně). Přibližně 2/3 z tohoto počtu jsou byty v nových rodinných domech, naopak NVP se častěji týkají domů bytových.

Do roku 2008 byl počet zahájených bytů vyšší než počet dokončených, pak se poměr obrátil.

Bytová výstavba v kraji vztážená k počtu obyvatel silně zaostává za průměrem ČR a jejich změny v průběhu let naprosto nekorespondují.

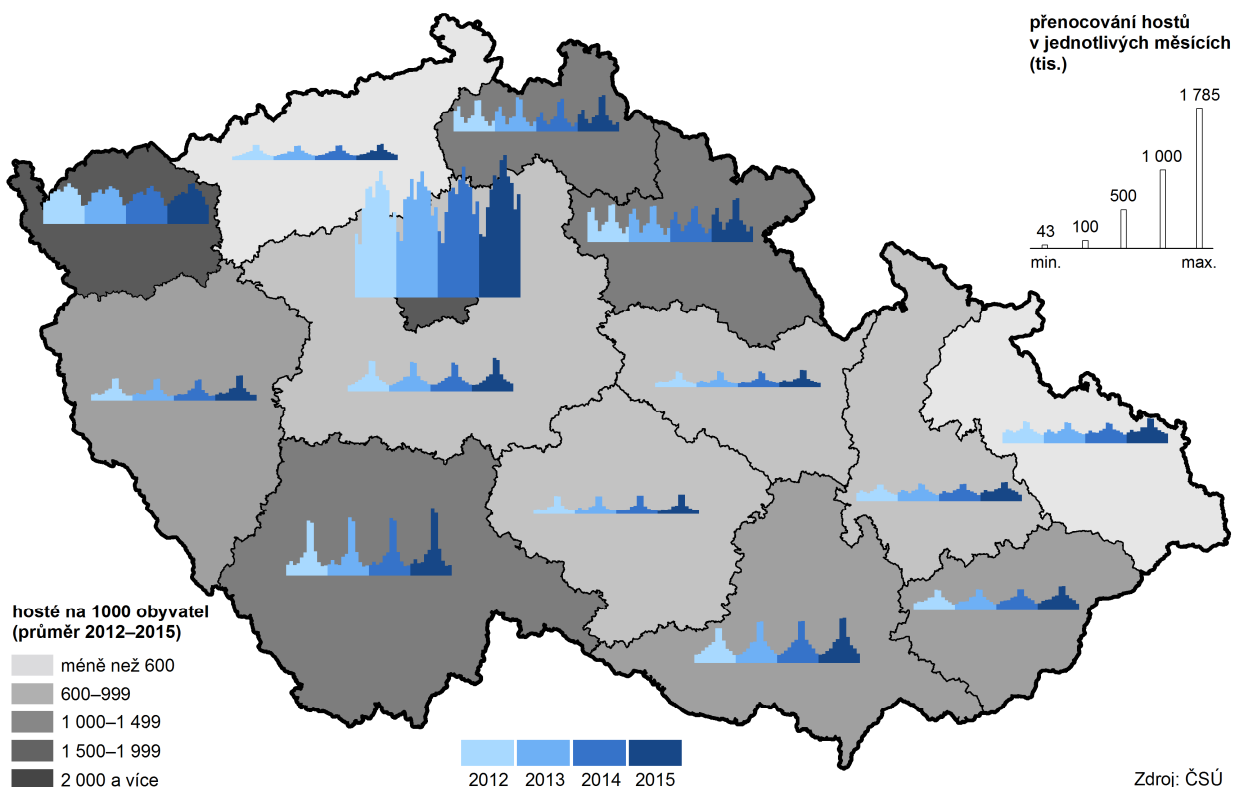
Graf 3.9 Počet zahájených a dokončených bytů v Moravskoslezském kraji

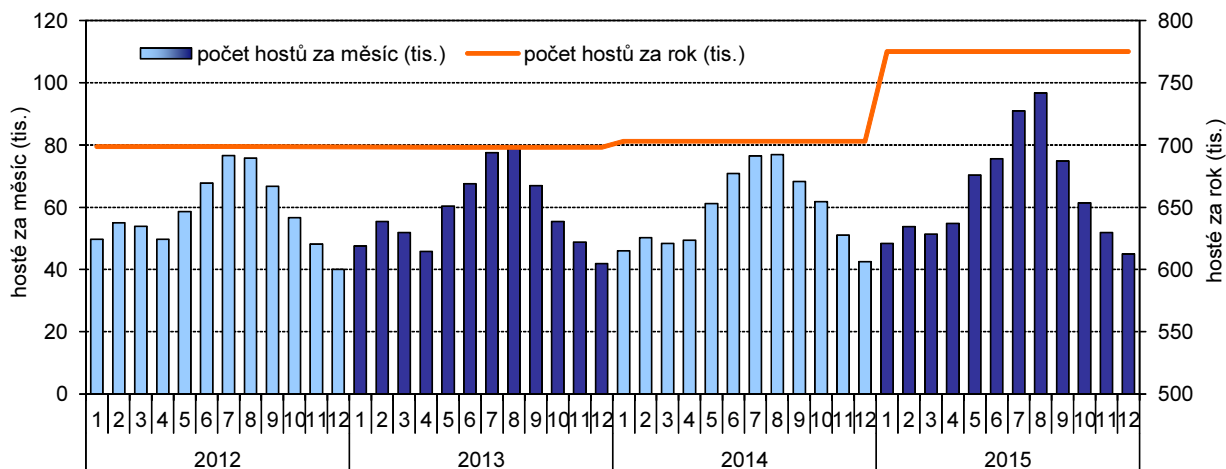
Ubytovací kapacita se od roku 2012 snížila, hostů však přibýlo

Na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti za roky 2012 a 2013. Z tohoto důvodu nejsou údaje před rokem 2012 srovnatelné. Počet hromadných ubytovacích zařízení sice poklesl, ale počet lůžek se snížil jen o 6 %. Za toto období Moravskoslezský kraj zaznamenává nárůst cestovního ruchu o téměř 11 %. Podstatné je, že meziročně roste počet návštěvníků ze zahraničí a neklesá průměrná délka pobytu ani domácích ani zahraničních hostů. Zajímavé je, že s výjimkou roku 2013 je nejfrekventovanějším měsícem v roce srpen. Moravskoslezský kraj je typicky letní destinací, v zimních měsících klesá návštěvnost kraje téměř na polovinu.

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 až 2015

Graf 3.10 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Moravskoslezském kraji

Ceny potravin dále nerostou

Souhrnný index spotřebitelských cen není publikován podle krajů, nicméně pro dokreslení situace je možno uvést údaje za celou Českou republiku, kdy za období 2006–2015 dosáhl index spotřebitelských cen nárůstu 23,4 %.

Pokud budeme porovnávat průměrné ceny vybraných potravin v rámci Moravskoslezského kraje za období 2008–2015, pak nejvyšší nárůst vykazuje (ze sledovaných komodit) Hovězí maso přední s kostí, u něhož se cena zvýšila o více než 50 %. Přes 30 % vzrostly ceny Mraženého filé a Uzené makrely (u těchto komodit jde ale spíše o vliv směnného kurzu) a Vepřového bůčku, Vaječných těstovin a sýra Lučina. Méně vzrostly ceny masa a výrobků z něj (nárůst ceny nepřevýšil index spotřebitelských cen). Mléko a část mléčných výrobků dokonce zlevnily stejně jako některé druhy mouky a pekárenských výrobků.

Graf 3.11 Průměrné spotřebitelské ceny másla, chleba a mléka v Moravskoslezském kraji

